پنجره

کاهش تا ۱۲ درجه‌ای دما در برخی نقاط کشور

■ **ایسنا:** مدیر کل پیش‌بینی و هشدار سریع سازمان هواشناسی نسبت به کاهش تا ۱۲ درجه‌ای دما در برخی نقاط کشور و بارش شدید برف و باران و کولاک در ۱۱ استان کشور هشدار داد. عبدالرضا امیدوار افزود: «بارش‌های پراکنده در روز پنجشنبه در دامنه‌های زاگرس، شمال غرب، غرب و دامنه‌های البرز پیش‌بینی می‌شود. همچنین از بعدازظهر پنجشنبه بارش پراکنده در سواحل غربی دریای خزر آغاز و در شمال غرب، غرب و دامنه‌های مرکزی زاگرس بارش‌ها تقویت می‌شود و از اواسط روز جمعه با ریزش هوای سرد بارش در سواحل جنوبی دریای خزر تشدید خواهد شد که به‌تدریج دامنه بارش‌ها به شمال شرق نیز کشیده خواهد شد.» مدیرکل پیش‌بینی و هشدار سریع سازمان هواشناسی کشور تاکید کرد: «از روز جمعه تا دوشنبه کاهش قابل ملاحظه دما در نیمه غربی و نیمه شمالی رخ خواهد داد و تا روز شنبه در برخی مناطق غربی پدیده باد و گردوخاک وجود خواهد داشت ولی با تقویت بارش‌ها در شمال غرب و غرب در روز جمعه از میزان گرد و خاک در این نواحی کاسته خواهد شد.»

درخواست از نهاد ریاست‌جمهوری برای واردات اتوبوس از خارج

■ **ایسنا:** معاون پشتیبانی سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور از ارایه درخواست واردات اتوبوس از خارج کشور به معاون اول رییس‌جمهور به منظور تجهیز ناوگان اتوبوسرانی شهرداری‌ها در سال آینده خبر داد. محسن مسلم‌خانی افزود: «ظرفیت تولید خودروسازان داخلی محدود است و پاسخگوی نیازهای شهرداری‌های کشور نیست و سازمان شهرداری‌ها چاره‌ای جز واردات اتوبوس ندارد.» او تاکید کرد: «برای تجهیز ناوگان اتوبوسرانی شهرداری‌های سراسر کشور، نیازمند واردات دوهزار دستگاه اتوبوس از خارج کشور هستیم که این درخواست چندی پیش در قالب نامه‌ای به معاون اول رییس‌جمهور اعلام شد، اما هنوز پاسخ این درخواست را دریافت نکرده‌ایم. در صورت موافقت دولت با این درخواست، سال آینده نسبت به واردات اتوبوس و تجهیز ناوگان شهرداری‌ها اقدام خواهیم کرد.»

انتصاب جاسبی به عنوان عضو حقیقی شورای‌عالی انقلاب فرهنگی

■ **ایسنا:** دبیر شورای‌عالی انقلاب فرهنگی از ادامه عضویت عبدالله جاسبی در این شورا به عنوان عضو حقیقی خبر داد. مخبر دزفولی با اعلام این خبر اظهار کرد: «اتخاذ تصمیم برای ادامه عضویت جاسبی در شورای‌عالی انقلاب فرهنگی به عنوان عضو حقیقی با هدف استفاده از تجارب وی انجام شده است.» همچنین دکتر فرهاد دانشجو، رییس دانشگاه آزاد اسلامی نیز به عنوان عضو حقوقی شورای‌عالی انقلاب فرهنگی به جلسه شب گذشته شورا دعوت شده بود.

آمادگی ایران برای انتقال تجربیات کاهش کشته‌های رانندگی

■ **ایسنا:** رییس پلیس راهور ناجا با اشاره به آمادگی ایران برای انتقال تجربیات کاهش کشته‌های حوادث رانندگی به سایر کشورها گفت: «پلیس ایران آمادگی دارد تا در صورت تمایل، تجربیات خود در امر پیشگیری و جلوگیری از سوانح و حوادث رانندگی را به سایر کشورها انتقال دهد.» اسکندر مومنی در دیدار با خانم جی‌هان تاویلا، نماینده سازمان بهداشت جهانی در ایران با اشاره به کاهش ۲۰درصدی تصادفات در ۱۰ ماهه امسال گفت: «در سال ۸۵ تعداد ۲۷ هزار نفر در تصادفات رانندگی کشته شدند؛ این در حالی است که در سال ۹۰ تعداد خودروها دو برابر و حجم سفرها افزایش چشمگیری داشته اما آمار کشته‌ها از این تعداد به ۲۰ هزار نفر رسیده است.» رییس پلیس راهور ناجا با اشاره به وسعت ایران و تعداد قابل توجه انجام سفرهای زمینی در آن ابراز امیدواری کرد که تا پایان سال‌جاری شمار کشته‌ها و زخمی‌های حوادث رانندگی در کشور از ۲۰هزار نفر تجاوز نکند.

تعیین مبلغ عیدی بازنشستگان تامین اجتماعی ربطی به دولت ندارد

■ **مهر:** رییس انجمن بازنشستگان جامعه اسلامی کارگران در واکنش به اظهارات وزیر رفاه گفت: «تعیین میزان عیدی بازنشستگان و تامین بودجه آن نیازی به تصویب دولت ندارد و مرجع تصمیم‌گیرنده هیات امنای تامین اجتماعی است.» پرویز احمدی‌پنجکی درباره تعیین مبلغ عیدی بازنشستگان افزود: «تا این لحظه مبلغ دقیق عیدی بازنشستگان تامین اجتماعی از سوی هیچ نهادی اعلام نشده است، در حالی که عیدی بازنشستگان لشکری و کشوری کامل به آنها پرداخت شده است.» او با اشاره به اینکه بازنشستگان نسبت به این موضوع اعتراض شدید دارند، گفت: «مستمری‌بگیران تامین اجتماعی اعتراض خود را نسبت به عیدی بعد از انتخابات مجلس اعلام می‌کنند.»

آلودگی نفتی به طول ۱۱۰ کیلومتر به سمت ایران در حرکت است

لکه نفتی جمهوری آذربایجان، قاتل فک‌های خزری

عکس: نشال جغرافی

شرق: جمعیت فک‌های خزری تا صد سال پیش دومیلیون قلاده بود اما حالا تنها حدود صد هزار تا از آنها باقی مانده است. ورود نام این پستاندار در فهرست سیاه‌گونه‌های مورد تهدید جانداران هم مانع نابودی آنها نشده است. آلودگی‌ها و مسمومیت‌های ناشی از نفت عمده‌ترین دلایل مرگ و میر این جانور در معرض انقراض است. جدیدترین خبر بدی که برای فک‌های خزری و همه جانداران وابسته به این دریا منتشر شده، به وجود آمدن یک لکه نفتی به طول ۱۱۰ کیلومتر بر سطح دریای خزر است. این لکه نفتی از تاسیسات کشور آذربایجان خارج شده و بزرگ‌ترین تهدید زیست‌محیطی امروز این دریا محسوب می‌شود.

بنابر اعلام مسوولان سازمان محیط‌زیست، عکس‌های ماهواره‌ای نشان می‌دهند لکه‌های نفتی به طول ۱۱۰ کیلومتر از این کشور به سمت ایران در حرکت است. عبدالرضا کرباسی، معاون دریایی سازمان حفاظت محیط‌زیست با اعلام اینکه جمهوری آذربایجان به مسایل زیست‌محیطی دریای خزر هیچ توجهی ندارد به مهر گفت: این لکه‌ها تهدیدی جدی برای محیط‌زیست خزر محسوب می‌شوند و جمهوری آذربایجان باید به این‌گونه مسایل توجه کند تا فعالیت‌های آنها مشکلات زیست‌محیطی برای کشورهای همسایه ایجاد نکند. به گفته وی، البته این لکه‌های نفتی در ظاهر در آب‌های خزر دیده نمی‌شود زیرا در طول حرکت به تدریج به زیر آب می‌رود، از این رو به استان‌های ساحلی کشور از جمله گلستان، مازندران و گیلان اعلام کرده‌ایم تا شرایط را به طور مداوم پایش و وضعیت را اعلام کنند. کرباسی همچنین گفت: زمانی که ایران و روسیه خزر را در اختیار داشتند این دریا بسیار عاقلانه‌تر و منطقی‌تر اداره و بهره‌برداری می‌شد اما از زمانی که سه کشور دیگر به این دو کشور پیوست، توازن در خزر به هم خورد و روند از بهره‌برداری مناسب به سمت بهره‌کشی پیش رفت.

معاون محیط دریایی سازمان محیط‌زیست با بیان اینکه در حال حاضر آبزیان خزری بسیار کاهش یافته‌اند افزود: اما این آلودگی‌های نفتی می‌تواند بر اندک آبزیان کفزی باقیمانده در بستر خزر تاثیر منفی داشته و منجر به نابودی آنها شوند.

در همین حال بنا بر اعلام مسوولان «پژوهشکده دریای خزر» سالانه ۱۲۲هزارو ۳۵۰ تن آلودگی نفتی وارد دریای خزر می‌شود. نتایج بررسی روی فک‌ها نیز نشان می‌دهد در سه نقطه در کرانه‌های دریای خزر بیشترین آلودگی وجود دارد. در سواحل باکو به دلیل فعالیت‌های نفتی، در آستارا به سبب انبار آلایندگی‌های انسانی و در شهرستان تنکابن به دلیل زهکشی‌های پساب کشاورزی آلودگی‌ها در حد بسیار بالایی وجود دارد.

حالا با بروز این لکه ۱۱۰ کیلومتر نفت که از سمت آب‌های ساحلی آذربایجان به سوی ایران در حرکت است، باز هم بر تهدیدهای پیشین حیات فک‌ها افزوده شده است، فک خزر کوچک‌ترین گونه در میان فک‌های دنیاست و «شاخص حیات در دریای خزر» محسوب می‌شود.

اسماعیل کهرم، کارشناس محیط‌زیست که پیش از این روی آلودگی‌های نفتی خلیج‌فارس در اطراف جزیر خارک پژوهش‌هایی انجام داده بود، در این‌باره به شرق می‌گوید: «نفت برای دریا سم است، نفت از آب سبک‌تر است و روی آب می‌ماند و دو عامل دمای هوا و میزان شوری آب آن را تشدید می‌کند یعنی هر چه شوری آب کمتر باشد، سطح انتشار لکه‌های نفتی بیشتر می‌شود، در خلیج‌فارس دمای بالای هوا، لکه‌های نفتی را وسعت می‌دهد و در دریای خزر شوری کمتر آب به نسبت خلیج‌فارس و دیگر دریاها. وقتی نفت به دریا نشت کند، لکه نفتی تمام پهنه سطح آب تا عمق و کف دریا را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد و حیات همه جانداران دریایی را به خطر می‌اندازد.»

این کارشناس می‌افزاید: «لکه‌های نفتی پس از مدتی در آب ته‌نشین می‌شود و تمام موجودات زنده کف دریا را می‌کشد، در خلیج‌فارس هم آلودگی‌های نفتی در اطراف خارک تا ۹۰درصد مرجان‌ها را از بین برده‌اند، علاوه‌بر این آلودگی‌های نفتی، پستانداران آبزی مانند فک‌های خزر را نیز به کشتن می‌دهند، چرا که این جانوران برای تنفس باید از عمق به سطح آب بیایند و همین مساله موجب می‌شود لکه‌های نفت بر تن آنها نشسته و در نهایت منجر به بروز زخم‌های بدنی و مرگ آنها شود، از همین‌رو آلودگی‌های نفتی را از اصلی‌ترین عوامل انقراض نسل فک‌ها می‌دانند.»

بر اساس گفته‌های اسماعیل کهرم دریای خزر پس از مدتی این آلودگی‌های نفتی را به سمت سواحل می‌فرستد و در این موقع است که در نزدیکی ساحل که عمق آب کم است و حیات جانوران و گیاهان دریایی بسیار بیشتر است، خطر جدی‌تر می‌شود.

این کارشناس در پاسخ به سوالی در رابطه با راه‌حل کاهش اثرات و تبعات این معضل زیست‌محیطی نیز به شرق می‌گوید: «تحریم‌ها جلوی راه‌حل‌ها را گرفته‌اند، شناورهایی هست که در اطراف لکه‌های نفت گذاشته می‌شود و به وسیله موتورهای خاصی همه لکه‌های نفتی را از سطح دریا جمع می‌کند، ایران از این‌گونه شناورها دارد و من در بندر امام نمونه آنها را دیده‌ام، اما به دلیل اینکه به قطعات خاصی نیاز دارند و آنها تامین نشده است، بلااستفاده‌مانده‌اند.»

دریای خزر به دلیل راه نداشتن به آب‌های آزاد به لحاظ استانداردهای سلامتی و تمیزی آب به نسبت دیگر دریاها در وضعیت به مراتب آلوده‌تری قرار دارد. بروز آلودگی نفتی جدید نیز وضعیت این دریای محصور را بدتر از پیش کرده است.

معاون وزیر بهداشت در واکنش به افزایش متوالی قیمت دارو در سال ۹۰:

افزایش ۷ درصدی قیمت دارو پس از سه سال طبیعی است

محمدحسین نجاتی: کمبود اقلام داروی‌های خارجی در کشور وضعیت دارو را به جایی رساند که مسوولان شرکت‌های دارویی کشور از تشکیل «ستاد مدیریت بحران دارو» نیز خبر دادند. اما روایت مسوولان وزارت بهداشت روایت دیگری است. دکتر شیبانی رییس سازمان غذا و دارو وزارت بهداشت معتقد است «افزایش هفت درصدی قیمت دارو در سال ۱۳۹۰ پس از سه سال که قیمت دارو در کشور ثابت بود، بعد از اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها از نظر ما طبیعی است.» یک سال از اجرای قانون هدفمندی یارانه گذشته است و سهم نظام سلامت کشور تنها به افزایش هزینه‌های مردم محدود شده است. این روزها دود تبعات اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها و افزایش هزینه‌های درمانی به شکلی تنها در چشم مردم می‌رود که هزینه‌های درمانی زمینه «ماندگاری بسیاری از بیماری‌ها» را در اقشار متوسط و ضعیف جامعه ایجاد کرده است و افزایش هزینه‌ها برای اقشاری از جامعه کمرشکن شده است. قانون هدفمندی یارانه‌ها در سال گذشته در شرایطی از سوی دولت پس از سال‌ها و ماه‌ها بحث و اختلاف‌نظر در روزهای آخر آذرماه ۸۹ اجرا شد که جدای از مسایل اقتصادی و معیشتی آن، نگرانی‌هایی را در رابطه با تاثیر اجرای این قانون بر سلامت و بهداشت جامعه ایجاد کرد. نگرانی‌ها از تاثیر اجرای این قانون بر نظام سلامت از آنجا نشأت می‌گرفت که کارشناسان اقتصاد سلامت و مسوولان ستادی وزارت بهداشت، افزایش هزینه‌های حامل‌های انرژی و تحمیل آن بر بیمارستان‌ها، افزایش تعرفه‌های درمانی با توجه به آسیب‌پذیری برخی قشرهای درمانی، افزایش قیمت محصولات لبنیاتی، پروتئینی و سبزیجات و تاثیر مستقیم بر سلامت مردم و احتمال کاهش مصرف آنها و افزایش قیمت دارو در کشور را تبعات اجرای این قانون می‌دانستند. اما دلایل افزایش قیمت دارو تنها محدود به اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها نمی‌شود. قیمت دارو در کشور نیز مانند تجهیزات پزشکی تا حد زیادی به قیمت ارز در کشور و قیمت مواد اولیه وارداتی در کشور وابسته است. افزایش قیمت ارز در کشور و افزایش قیمت سوخت، تولید و پخش دارو در کشور را دچار مشکلات بسیار زیادی کرده است و از طرف دیگر افزایش قیمت حامل‌های انرژی برای تولیدکنندگان عمده دارو در کشور آنها را مجبور به افزایش مقطعی قیمت دارو کرده است. در این رابطه احمد شیبانی در گفت‌وگو با شرق با اشاره به تاثیر افزایش ارز و تحریم‌های صورت گرفته بر قیمت دارو بیان کرد: «تمام سعی ما بر این است که افزایش قیمت دارو نداشته باشیم به طوری که در حال حاضر ۱۴۰ مکمل ارزان شده‌اند که حدود ۵۰۰ قلم این مکمل‌ها نیز که در بازار موجود است ارزان می‌شود.» او می‌گوید: «اگر ارز براساس نرخ مرجع، تغییر چندانی نکند، تغییر واقعی در قیمت دارو نخواهیم داشت ولی از آنجایی که متولی تغییر قیمت‌ها کمیسیون قیمت وزارت بهداشت و سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان است، شاید یک تا دو قلم از داروها بر اساس محاسبات و دلایل کارشناسی که همیشه مطرح بوده تغییر قیمت داشته باشند.» او در پاسخ به این سوال که اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها تا چه حد توانسته بر افزایش قیمت دارو در کشور موثر واقع شود می‌گوید: «امسال با توجه به هدفمندسازی یارانه‌ها، بعد از سه سال ۷/۴ درصد افزایش قیمت دارو در کشور داشتیم که صنایع داروسازی و شرکت‌های وارداتی همکاری بسیار موثری در این زمینه با سازمان غذا و دارو داشته‌اند.» شیبانی با تاکید بر اینکه افزایش هفت درصدی قیمت دارو در سال ۱۳۹۰ پس از سه سال که قیمت دارو در کشور ثابت بود، بعد از اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها از نظر ما طبیعی است، ادامه می‌دهد: «با وجود اجرای طرح هدفمند کردن، حامل، دستمزد و ارزش‌افزوده قیمت دارو خیلی خوب کنترل شده است ولی متاسفانه بحث مالیات بر ارزش‌افزوده در دارو لحاظ شده که هزینه‌های سنگینی به کارخانه‌ها و شرکت‌های داروسازی تحمیل می‌کند بنابراین اگر این موضوع را آزاد کنند مشکلات افزایش قیمت نخواهیم داشت.» رییس سازمان غذا و دارو تاکید می‌کند: «اگر ارزش‌افزوده نرخ ارز با نرخ مرجع به میزان کافی فراهم شود و هزینه‌های کارگران نیز تغییری نکند مطمئنا با افزایش دارو مواجه نمی‌شویم چرا که ارزی که برای حدود چهار درصد از داروهای وارد شده تخصیص داده می‌شود ۳۵درصد کل پول دارو بوده که علت آن این است که این داروها بسیار گران‌قیمت و نیازمند تکنولوژی بالایی هستند، بنابراین گران‌تر شدن این داروها کاملا طبیعی است.» شانه‌ساز خاطرنشان می‌کند: «اگر ۹۶ درصد تولید داخل وجود نداشت رقم سنگینی برای وارد کردن دارو نیاز داشتیم بنابراین سعی می‌کنیم با تولید داخل رقابت به وجود بیاوریم چرا که اگر تولید داخل صورت بگیرد لزومی ندارد که دارویی را به کشور وارد کنیم در نتیجه تمام تلاش ما این است که اعتبار دولت برای این چهار درصد وارداتی افزایش نیابد.»

تنوع محصولات دارویی و ناکامی مافیای دارو

از سوی شرکت‌های تولیدکننده و واردکننده دارو در کشور یکی دیگر از دلایل افزایش چندین باره دارو در کشور را مافیای دارو در کشور می‌دانند. مساله‌ای که مصداق روشنی برای آن مشخص نشده است و معمولا به قاچاقیان و انحصارکنندگان دارو در کشور اطلاق می‌شود. معاون وزیر بهداشت در رابطه با داروهای مافیایی و غیرمجاز که وارد کشور می‌شوند اظهار می‌دارد: «با توجه به قیمت‌گذاری و سیاست‌گذاری دارو توسط دولت و رقابت ایجاد شده با تولید داخل تا حد زیادی از ورود داروهای غیرقانونی جلوگیری کرده‌ایم او با تاکید بر اینکه در واقع مافیای دارو مشکلی است که سایر کشورها با آن روبه‌رو هستند چرا که چند کمپانی سیاست‌گذاری و قیمت‌گذاری دارو را برعهده دارند، می‌گوید: «طی دو، سه سال اخیر تنوع و رقابت بسیاری را در زمینه دارو به وجود آورده‌ایم و بازار داخلی ایران امکان ندارد دست چند کشور خاص باشد بنابراین اگر این رقابت وجود نداشته باشد آن موقع نقش مافیا می‌توانست تاثیرگذار باشد. مافیا مخالف تنوع و رقابت است چون می‌خواهد بازار کل کشور را در اختیار داشته باشد بنابراین با تنوعی که در دارو به وجود آورده‌ایم مافیا نمی‌تواند عملا کاری انجام دهد.» رییس سازمان غذا و دارو می‌افزاید: بنابراین به نظر می‌رسد با این وجود و شرایط ذکر شده هنوز هم مافیای دارویی در کشور وجود داشته باشد چرا که برخی از پزشکان و بیماران با وجود تولید داخل، تاکید بر داروهای وارداتی دارند بنابراین نقش مافیا غیرقابل انکار است در واقع باید به این فکر بود تا نگرش مردم و برخی پزشکان درباره داروهای تولیدی تغییر کند و مسوولان در توزیع داروها نیز به طور اصولی رفتار کنند تا نقش مافیا در کشور کمرنگ شود.

پیاده‌روهای شهر تهران امنیت ندارد

شرق: عضو شورای اسلامی شهر تهران گفت: «موضوع پیاده‌روها در شهرسازی امروز عنصری فراموش شده است و باید بیش از هر زمان به این مقوله توجه کنیم. در حال حاضر پیاده‌روهای تهران امنیت ندارد.» احمد مسجدجامعی با انتقاد از ورود بی‌رویه خودرو به شهر تهران و نیز روند حذف پیاده‌روها به نفع سواره‌روها، افزود: «روند نادیده گرفتن پیاده‌روها بیش از این و در دهه اخیر افزایش یافت و در واقع با غلبه زندگی ماشینی احساس شد که باید اولویت را به خودروها داد.» مسجدجامعی گفت: «فضای کنونی شهر تهران، فضای تاریخی نیست بلکه تبدیل به فضای جاری شده است که در آن سیاست‌هایی از قبیل توجه به عرض خیابان‌ها، بزرگراه‌ها و آزادراه‌ها بیشتر از پیاده‌رو است. اکنون اعتبارات مدیریت شهری این پیاده‌روها و مباحث فرهنگی و اجتماعی آن خیلی اندک و ناچیز است.» مسجدجامعی معتقد است، اگر به دنبال حاکم کردن فضای آرامش در محیطی از شهر هستیم، باید ابتدا خودروها را در بخش‌ها و مناطقی از شهر حذف کنیم تا به فضای عمومی تبدیل و برای قدم زدن مناسب شود، حتی باید برای آن قهوه‌خانه، کافی‌شاپ و ... طراحی کنیم تا شهروندان لذت آرامش و زندگی شهری را درک کنند. عضو کمیسیون فرهنگی و اجتماعی شورای شهر تهران با انتقاد از افزایش ظرفیت‌های ترافیکی که تنها تشدیدکننده ترافیک است، گفت: «به اعتقاد من توسعه پیاده‌روها و فضاهای عمومی به شهر آرامش می‌دهد و موجب می‌شود تا انسان‌ها به همدیگر نزدیک شوند.»

بدهی ۱/۵ میلیاردی دانشگاه شریف بابت هزینه انرژی

ایسنا: رییس دانشگاه صنعتی شریف از کسری حدود شش میلیارد تومانی دانشگاه در سال‌جاری خبر داد. رضا روستاآزاد با بیان اینکه در سال‌جاری ۴۰درصد مازاد بر ظرفیت دانشجوی کارشناسی ارشد به دانشگاه اضافه شد، اظهار کرد: «این در حالی است که در اعتباراتی که برای سال ۹۰ دانشگاه پیش‌بینی شد، این تعداد دانشجو در نظر گرفته نشده بود و همین امر دانشگاه را در بخش‌های مختلف با کسری مواجه کرد.» او ادامه داد: «بر این اساس افزایش دانشجوی کارشناسی ارشد بیش از ظرفیت دانشگاه موجب شد تا دانشگاه در بحث غذا و خوابگاه نیز دچار مشکل شود که در زمینه خوابگاه مجبور شدیم خوابگاه اجاره‌ای برای اسکان دانشجویان بگیریم.» روستاآزاد با اشاره به مصوبه‌ای مبنی بر حذف شهریه دانشجویان شاهد و ایثارگر نوبت دوم تصریح کرد: «این موضوع در حالی اعمال شد که اعتباری نیز برای این بخش لحاظ نشد.» او اضافه کرد: «دانشگاه ۱/۵ میلیارد تومان کسری در بخش هزینه آب، برق و گاز دارد.» رییس دانشگاه شریف در خاتمه با اشاره به افزایش نرخ حق‌التدریسی‌ها نیز گفت: این در حالی است که دانشگاه اعتبار کافی برای ارایه این افزایش حقوق مربوطه را دارا نیست. پس از اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها بسیاری از نهادهای عمومی مانند بیمارستان‌ها، مترو، و دانشگاه‌ها با مشکل افزایش شدید هزینه‌های ناشی از انرژی مواجه شدند که در بودجه‌های آنها تعریف نشده است.

ادامه از صفحه اول

واقعی، زیادی واقعی

در طرح هر بار این موقعیت‌های پارادوکسال فیلم ما را در برابر یک انتخاب قرار نمی‌دهد، بلکه یک مقایسه را ممکن می‌سازد، نه تنها یک آن زمان و این زمان/ دیروز و امروز را بلکه یک امروز چندپاره را. ما کدام را می‌خواهیم یا اینکه محکوم به کدامیم؟ همیشه نشان‌دادن یک «همینی که هست» و نوعی نوستالژی برای یک ازدست‌رفته. آزادی اضطراب‌آور و امنیتی محدود کننده. ما محکوم به انتخاب هستیم. میان این و آن. با بدی‌ها و خوبی‌هایش. مساله فقط «جدایی نادر از سیمین» نیست. جدایی این و آن است.

پیرترها در این فیلم ناظران محکوم فروپاشی همان دیروزند. هم آن پدر آلزایمری و بدون حضور ذهنی که در برابر متلاشی‌شدن زندگی فرزندش ناتوان دست‌بسته کنترلش را از دست می‌دهد و نومیدانه سعی می‌کند مانع از رفتن عروسش شود و مادر سیمینی که از طریق وساطت، مهربانی، سند گذاشتن و... می‌خواهد در استحکام رابطه نقشی بازی کند. همان پیرترهایی که به مصالحه و مماشات و گذشت و بده-بستان، می‌خواهند و جوان‌ترهایی که تمامیت‌گرایند و رادیکال، رابطه را بدون مماشات می‌خواهند و بی‌امتیازدهی. درست است که علت این جدایی مساله رفتن و ماندن است اما چنین پیداست که این فقط بهانه‌ای است برای تست یک رابطه و اینکه طرف مقابل تا کجا به فداکاری می‌ارزد.

اسکار وایلد می‌گوید: «بزرگ‌ترین غیب، امر مشهود است.» مشهود، خود لبریز از پنهانی و پشت پرده است و کافی است آنچه که هست را به درستی نشان دهید تا آن پشت پرده را برملا کرده باشید. فیلم فرهادی کاری جز این نکرده است. شبیه واقعیت است و تنها با نشان دادن آن، از پشت پرده همان واقعیت پرده برمی‌دارد. این فیلم متهم به تلخی شده بود، یک نوع بن‌بست و فرهادی در پاسخ گفته بود که او فقط واقعیت را نشان می‌دهد.

سوال این است که آیا واقعیت همیشه تلخ است؟ اصلا واقعیت چیست؟ شاید همین واقعیت‌گرایی در فیلم و شباهتی که به ما دارد است که اضطراب‌آور بوده است و دلخور می‌کند؟ ای‌بسا به همین دلیل باشد که می‌توان گفت فیلمی است آگاهی‌بخش، تلنگری و البته آزاردهنده. مگر نه اینکه آگاهی اضطراب‌آور است؟ شریعتی در تعریف آگاهی از داستان پرومته و آتشش نام می‌برد. آگاهی از جنس آتش است و به جان شما که افتاد دیگر نمی‌توانید مثل دیروز باشید و از همین‌رو میل به تغییر را در مخاطب برمی‌انگیزاند. اگر این واقعیت‌های ترسیم‌شده تلخ است خب باید تغییرش داد. تلخ و شیرین این داستان بر عهده کارگردان نیست. فرهادی در هیچ یک از این سه فیلم اخیرش نه درس اخلاق می‌دهد و نه قضاوت اخلاقی می‌کند اگرچه پرسش همواره پرسش اخلاقی بوده است. پس از دیدن فیلم‌های او می‌بینیم که اذیت شده‌ایم، دچار نوستالژی یا شعف یا افسون‌زدوده‌گی. نهایتا ما را با یک پرسش روبه‌رو می‌کند: چرا این‌گونه هستیم و از کجا معلوم آنچه هستیم خوب باشد؟ شاید از موفق‌ترین اشکال سخن گفتن در مورد امر اخلاقی، زیبایی، عشق، خانواده و... همه مفاهیم و موقعیت‌هایی که دستخوش بحران معنا شده‌اند همین نوع رویکرد باشد: تعلیق و امکان اندیشیدن را فراهم ساختن بی‌آنکه پاسخ روشنی را در پیش‌رو بگذارد. فیلم‌هایی که با پرسش ختم می‌شود، پرسش‌هایی در انتظار پاسخ و نه الزاما راه‌حل. در جامعه‌ای که به کلیشه‌ای‌ترین شکل به مباحث اخلاقی پرداخته می‌شود شاید یکی از موفق‌ترین فرم‌های پرداختن به امر اخلاقی همین باشد، بدون اینکه انگشت اتهام به سوی مجرمی گرفته شده باشد، می‌فهمیم که دارد جرمی اتفاق می‌افتد، گسستی ایجاد می‌شود، جامعه‌ای است که اجزا و عناصرش در برابر هم قرار گرفته و هنوز به تناسبی دست نیافته است. نتوانسته به یک هارمونی یا تناسب درست دست یابد. چرا الی مرد؟ خودش مرد یا خودکشی کرد؟ تقصیر چه کسی بود؟ خودش یا دیگران یا... ما پاسخش را نمی‌دانیم. در فیلم جدایی نادر از سیمین هم همین ماجراست. انتخاب ترمه کدام است؟ پدر یا مادر؟ نادر از سیمین جدا می‌شود یا سیمین از نادر، یا این دو از همدیگر؟ چه اهمیتی دارد؟ مساله چیز دیگری است.

از سالن سینما که بیرون آمدیم، یکی از تماشاچیان با تاثر و قطعیت و هیجان رو به اصغر فرهادی که گوشه‌ای ایستاده بود و با این و آن گپ می‌زد در آمد که:

-آقای فرهادی! شما به نظر من آس مدرن سینمای ایران هستید. (شاید هم بر عکس: آس سینمای مدرن)

راست می‌گفت؟ اگر یکی از تعریف‌های مدرنیته و جهان مدرن، افسون‌زدایی باشد، حرف آن تماشاچی متاثر بعد از دیدن فیلم جدایی نادر از سیمین درست است. جهانی بی‌افسون و افسانه. یک همینه که هست خلع‌سلاح کننده. یک پیش پاافتادگی در روابط و آدم‌ها. یک جور رومانتیزم‌زدایی از رابطه‌ها. بی‌هیچ شاعرانگی‌ای یا توهمی. با قیاس‌هایی پنهان و پوشیده و بی‌شعار با معصومیتی محترم. همیشه نوعی نوستالژی برای آن جهان دست‌نخورده باقی می‌ماند. اما معلوم نیست اصغر فرهادی از این مدرن بودن سر دال باشد. واقعیت، تقصیر او نیست. تلخ باشد یا شیرین، روزگار است دیگر. شاعری می‌گفت کار هنرمند نه تفسیر زندگی است و نه تغییر آن؛ کار هنرمند ترسیم زندگی است. این را هیوا مسیح می‌گفت. تلخ است؟ شیرینش کن.